

منطق

بخش نخست: منطق و مباحث آن درس اول: منطق ترازوی اندیشه حیطه کاربرد منطق

متوسط - سراسری - ۱۳۹۸

۱ - کدام عبارت درباره دانش منطق درست است؟

- ① چپستی ذهن را مورد بررسی قرار می‌دهد.
 ② ناچار است مواد خود را از سایر دانش‌ها بگیرد.
 ③ قواعد آن به تدریج توسط منطق‌دانان طراحی شده است.
 ④ چگونگی و ماهیت شناخت‌های انسان را توضیح می‌دهد.

آسان - خارج از کشور - ۱۳۹۹

۲ - کدام عبارت درست است؟

- ① در تعریف، به کمک تصورات مجهول به تصور معلوم دست می‌یابیم.
 ② استفاده از منطق، در همه علوم و فعالیت‌های ذهنی بشر گریزناپذیر است.
 ③ برخی از دانش‌ها مانند ریاضیات، ابزار منطق‌اند و به دقت ذهنی کمک می‌کنند.
 ④ در تصور ما از یک درخت واقعی، یکی از ویژگی‌های مفهوم، «وجود داشتن» است.

تعریف و استدلال

متوسط - سراسری - ۱۳۹۸

۳ - کدام عبارت درست است؟

- ① از وظایف دانش منطق، تعریف مفاهیم مختلف است.
 ② سنجش رعایت قواعد تعریف از طریق دانش منطق امکان‌پذیر است.
 ③ ذهن برای شناختن مفاهیم مختلف ناچار است از تعریف استفاده کند.
 ④ استفاده از تعریف در فرهنگ لغات نمونه‌ای از کاربرد منطق در علوم است.

آسان - خارج از کشور - ۱۳۹۸

۴ - از نظر منطقی، کدام یک راه رسیدن به دانش جدید است؟

- ① اندیشیدن
 ② تجربه کردن
 ③ مطالعه کردن
 ④ پرسش کردن

متوسط - سراسری - ۱۳۹۹

۵ - کدام عبارت درست است؟

- ① موضوع دانش منطق براساس نوع آگاهی‌های ذهن، به حیطه‌های مختلف تقسیم می‌شود.
 ② آموزش و ممارست در فن منطق، باعث پرورش قوه خلاقیت و توسعه دانش انسان می‌شود.
 ③ منطق مانند سیستم‌های کنترلی خودرو است که آسیب‌های موتور را نشان داده و باعث حرکت آن می‌شود.
 ④ در تصویری مانند درخت که امری واقعی است، «وجود داشتن» یک ویژگی است که در ضمن تصور موجود است.

بخش دوم: روابط میان ذهن و زبان و خارج درس دوم: لفظ و معنا اشتراک لفظ

متوسط - سراسری - ۱۳۹۹

۶ - کدام مورد، قابلیت مغالطه توسط به معنای ظاهری را دارد یا براساس این مغالطه بیان شده است؟

- ① دانا یان معتقدند که شیر، در رویاهای صادق، از علم حکایت می‌کند.
 ② میان ماه من تا ماه گردون / تفاوت از زمین تا آسمان است
 ③ گفتم: فعلاً کمی دست به عصا باش. گفت: آخر عصا ندارم.
 ④ مزرع سبز فلک دیدم و داس مه نو
 یادم از کشته خویشت آمد و هنگام درو

۷ - اگر کسی استدلال کند که قضیه «مریم دختر متواضعی است» یک قضیه موجبه جزئی است؛ زیرا «مریم» مفهومی جزئی است، دچار چه مغالطه‌ای شده است؟

متوسط - سراسری - ۱۴۰۰

- ① تمثیل ناروا
 ② اشتراک لفظ
 ③ تعمیم شتابزده
 ④ توسل به معنای ظاهری

۸- در کدام گزینه، هر سه نوع دلالت برای «مدرسه» به کار رفته است؟

سخت- سراسری- ۱۴۰۰

- ۱) نقاش بعد از نقاشی مدرسه، به مدیر مدرسه گفت که از دانش‌آموزان بخواهد که در حفظ نظافت مدرسه همکاری کنند.
- ۲) علی هنگام ورود به مدرسه، متوجه شد مدرسه را دزد برده و دانش‌آموزان با ناراحتی در حال مرتب کردن مدرسه‌اند.
- ۳) دانش‌آموزان از مدرسه اجازه گرفتند تا مدرسه را برای جشن تزئین کنند و پس از اتمام کار از مدرسه خارج شوند.
- ۴) مدرسه ما نزدیک یک کارخانه است. تمام مدرسه از صدای کارخانه ناراضی‌اند و قرار است مدرسه را به جای دیگر ببرند.

۹- در کدام مورد، نوع دلالت همه الفاظ مشخص شده بر معنای آنها یکسان است؟

سخت- خارج از کشور- ۱۴۰۰

- ۱) دوستش او را به خانه خود برد - دست‌های او را تا جایی که می‌توانی بالا ببر - خدا در قرآن به قلم سوگند خورده است.
- ۲) پاک کنی که خریده‌ام، خوب پاک نمی‌کند - دستم روی کاغذ می‌دوید و داستان را پیش می‌برد - در قوری گم شده است.
- ۳) تو ماه منی، مرا با ماه گردون کاری نیست - چون کوه استوار باش و دلت را به خدای بسیار - ماشین ناگهان از کار افتاد.
- ۴) دست خدا بالای دست‌های آنان است - سرو از میان درختان، مظهر خوش قد و بالایی است - پس از رسیدن به خانه، دست و صورت را بشوئید.

۱۰- در کدام عبارت، احتمال وقوع مغالطه اشتراک لفظ وجود دارد؟

متوسط- خارج از کشور- ۱۴۰۰

- ۱) قضایا مانند مفاهیم، به جزئی و کلی تقسیم می‌شوند.
- ۲) تصدیق می‌کنم که به درستی، متوجه منظور شما نشدم.
- ۳) او خدو انداخت بر رویی که ماه سجده آرد پیش او در سجده‌گاه
- ۴) کار پاکان را قیاس از خود مگیر گرچه باشد در نبشتن شیر شیر

۱۱- در کدام گزاره، امکان وقوع مغالطه اشتراک لفظ وجود دارد؟

متوسط- سراسری- ۱۴۰۱

- ۱) ثروت آدمی در گوهر وجود او است.
- ۲) آینده درخشان این کودک از وجنات او هویدا است.
- ۳) خانه را دزد برده است؛ هرچه گشتم پیدایش نکردم.
- ۴) یکی از معلمانم را پس از مدت‌ها دیدم و از او چند عکس به یادگار گرفتم.

نحوه دلالت لفظ بر معنا

۱۲- در کدام عبارت، احتمال برداشت معانی متفاوت وجود ندارد؟

متوسط- سراسری- ۱۴۰۲

- ۱) شیشه میز شکسته را فروختم.
- ۲) خواجه در ابریشم و ما در گلیم
- ۳) ببخشید ساعت تون چند است؟
- ۴) مریم و برادرش دو سال اختلاف سن دارند.

۱۳- در کدام عبارت، دلالت مفهوم موردنظر بر معنا، «دلالت تضمن» است؟

متوسط- خارج از کشور- ۱۴۰۱

- ۱) پایه میز جدا شده است و نیاز به تعمیر دارد.
- ۲) در هر مولکول آب دو مولکول هیدروژن وجود دارد.
- ۳) در نماز پیشانی خود را به نشانه خاکساری، بر خاک می‌ساییم.
- ۴) مادرم به من یک روسری آبی آسمانی با گل‌های سفید و زرد هدیه داد.

شیوه نگارش کلمه

۱۴- کدام عبارت می‌تواند منجر به مغالطه ابهام در عبارات شود؟

متوسط- خارج از کشور- ۱۳۹۹

- ۱) این تابلو هیچ قیمتی ندارد.
- ۲) من از راهنمایی شما پشیمانم.
- ۳) خانه ارزان کمیاب است و هر کیمیایی گران است.
- ۴) فارغ‌التحصیلان رشته روان‌شناسی از روان آدم‌ها باخبرند.

درس سوم: مفهوم و مصداق جزئی - کلی

۱۵- کدام مفهوم «جزیی» است؟

آسان- سراسری- ۱۳۸۲

- ۱) مسجد
- ۲) سیاره
- ۳) نماز ظهر
- ۴) خلیج فارس

۱۶- کدام مورد بر همه مفاهیم کلی صدق می‌کند؟

آسان- خارج از کشور- ۱۳۹۶

- ۱) می‌توان مصداق متعددی برایش فرض کرد.
- ۲) وجود یک مصداق خارجی برای آن محال نیست.
- ۳) مصداق متعدد - هم خارجی و هم ذهنی - دارد.
- ۴) یا بیش از یک مصداق خارجی دارد یا اصلاً فرد خارجی ندارد.

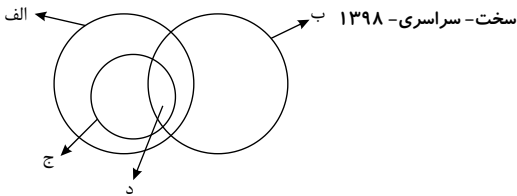
متوسط - سراسری - ۱۴۰۰

۱۷ - کدام طبقه‌بندی درست است؟

- ۱ مقدار > شکل > مثلث > پاره خط
 ۲ علم > تصدیق > قضیه > قضیه شرطی
 ۳ تصدیق > شکل اول > قیاس > استدلال
 ۴ مربع > لوزی > متوازی‌الاضلاع > چهارضلعی

رابطه میان مصادیق دو مفهوم کلی

۱۸ - شکل زیر نسبت میان مصادیق کدام مفاهیم را به درستی نشان می‌دهد؟

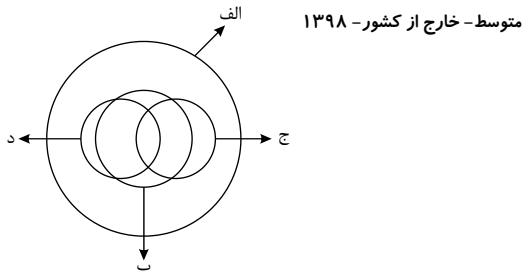
- ۱ الف: درخت، ب: سبز، ج: میوه، د: سیب
 ۲ الف: میوه، ب: سیب، ج: سبز، د: سیب سبز
 ۳ الف: میوه، ب: شیرین، ج: سیب، د: سیب شیرین
 ۴ الف: سیب، ب: شیرین، ج: میوه، د: سیب شیرین

۱۹ - اگر قضایای «بعضی الف‌ها ب هستند» و «بعضی الف‌ها ب نیستند» درست باشند، دربارهٔ رابطهٔ «الف و ب» کدام عبارت، درست است؟

متوسط - سراسری - ۱۳۹۹

- ۱ لزوماً عموم و خصوص من‌وجه است.
 ۲ تساوی یا عموم و خصوص مطلق است.
 ۳ تساوی یا عموم و خصوص من‌وجه است.
 ۴ عموم و خصوص مطلق یا عموم و خصوص من‌وجه است.

۲۰ - شکل زیر، نسبت میان مصادیق کدام مفاهیم را به درستی نشان می‌دهد؟

- ۱ الف: فلز، ب: حیوه، ج: جامد، د: مایع
 ۲ الف: جسم، ب: میز، ج: چوبی، د: سبز
 ۳ الف: حیوان، ب: انسان، ج: آسیایی، د: اروپایی
 ۴ الف: اروپایی، ب: مسیحی، ج: شاعر، د: نویسنده

۲۱ - تصور ذهنی ما از امور مختلف ..... نام دارد و نسبت‌های چهارگانهٔ منطقی (نسب اربع) از ..... حادث می‌شوند. متوسط - خارج از کشور - ۱۳۸۷

- ۱ مفهوم - تصدیق دو کلی
 ۲ مصداق - تصدیق دو کلی
 ۳ مفهوم - تصور دو کلی
 ۴ مصداق - تصور دو کلی

سخت - سراسری - ۱۴۰۰

۲۲ - در کدام استدلال، مقدمات از نتیجه حمایت مطلق می‌کنند؟

- ۱ در سایت مدرسه آمده بود معلم این مدرسه دارای مدرک دکتر استند؛ پس دبیر ما هم دکتر دارد.
 ۲ دبیران دارای سابقهٔ بالا، مانند قطعات فرسودهٔ یک دستگاه هستند؛ باید کنار گذاشته شوند تا بتوان از نیروهای جدید و تازه نفس استفاده کرد.
 ۳ با چند نفر از مدرسان این مؤسسه که صحبت می‌کردم، در تیزهوشان درس خوانده بودند؛ پس همهٔ مدرسان آن فارغ‌التحصیل مدارس خاص‌اند.
 ۴ دیروز از جلوی مدرسه‌ای عبور می‌کردم، درهایش بسته بود، جمعه یا روز تعطیل هم نبود، هوا هم که آلوده نیست، حتماً برای تعمیرات تعطیل کرده‌اند.

۲۳ - میان مفاهیم به کار رفته در عبارات زیر، کدام یک از نسبت‌های چهارگانه را می‌توان برقرار کرد؟

متوسط - خارج از کشور - ۱۳۹۹

«امروز با یک توریست آلمانی آشنا شدم که عکاس، خبرنگار و زادهٔ مادری اصفهانی است و دیروز به اصفهان آمده است.»

- ۱ فقط عموم و خصوص من‌وجه
 ۲ عموم و خصوص من‌وجه و تباین
 ۳ عموم و خصوص من‌وجه و تساوی
 ۴ عموم و خصوص مطلق و عموم و خصوص من‌وجه

۲۴ - آنگاه که دو کلی، هیچ مصداق مشترکی نداشته باشند و آنگاه که هر کلی نسبت به کلی دیگر از جهتی اعتم باشد و از جهتی اخص، به ترتیب،

متوسط - سراسری - ۱۳۸۷ ..... و ..... محقق می‌شود که از اسناد آن دو کلی به یکدیگر، به ترتیب ..... و ..... قضیه حاصل می‌شود.

- ۱ تباین - عموم و خصوص مطلق - دو - سه
 ۲ تباین - عموم و خصوص من‌وجه - دو - چهار
 ۳ عموم و خصوص مطلق - عموم و خصوص من‌وجه - سه - چهار
 ۴ عموم و خصوص من‌وجه - عموم و خصوص مطلق - چهار - سه

۲۵ - به ترتیب، نسبت ماشین و بارکش مانند نسبت کدام دو مفهوم است و میان دو مفهوم مثلث و خط کدام یک از نسبت‌های چهارگانه وجود دارد؟

متوسط - خارج از کشور - ۱۳۹۷

- ۱ گیاه و سبز - تباین
 ۲ حیوان و حساس - عموم و خصوص مطلق
 ۳ انسان و اسب - تباین
 ۴ اروپایی و مسیحی - عموم و خصوص مطلق

۲۶- میان دو مفهوم کلی «نماز، واجب» کدام یک از روابط چهارگانه موجود است؟

- ① تباین   ② تساوی   ③ عموم و خصوص مطلق   ④ عموم و خصوص من وجه

۲۷- از میان نسبت‌های چهارگانه، نسبت میان یک نوع خاص و عرض عام همان نوع، شبیه نسبت میان کدام یک از مفاهیم زیر است؟

- سخت- خارج از کشور- ۱۳۹۶
① مجهول و تصور   ② قیاس و قضیه   ③ تفکر و تصور   ④ قضیه و شرطی

۲۸- رنگ‌پذیر نسبت به جسم و ناطق نسبت به حیوان به ترتیب، مصداق کدام مفاهیم قرار می‌گیرند؟

- متوسط- سراسری- ۱۳۹۶
① عرض خاص - نوع   ② عرض خاص - فصل   ③ عرض عام - عرض خاص   ④ عرض خاص - عرض خاص

۲۹- کدام نسبت باید بین دو کلی برقرار باشد تا در برخی مصادیق مشترک باشند؟

- آسان- سراسری- ۱۳۸۲
① تساوی   ② تباین   ③ عموم و خصوص مطلق   ④ عموم و خصوص من وجه

۳۰- هرگاه A و B دو مفهوم کلی باشند که A مصادیق مشترکی با B داشته باشد به نام C و مصادیق اختصاصی خود را نیز داشته باشد، کدام عبارت درست خواهد بود؟

- سخت- سراسری- ۱۴۰۲
① میان A و B می‌تواند رابطه تساوی برقرار باشد.   ② رابطه A با غیر C عموم و خصوص من وجه است.
③ رابطه B با C حتماً تساوی است.   ④ غیر C مصادیق اختصاصی B خواهد بود.

۳۱- در عبارت زیر، کدام یک از نسبت‌های چهارگانه را نمی‌توان مشاهده کرد؟

متوسط- خارج از کشور- ۱۴۰۱
«موجودات عالم به دو قسم مادی و مجرد تقسیم می‌شوند. جانداران که جزء موجودات مادی هستند، به دو قسم گیاهان و جانورانی که دارای حواس هستند، تقسیم می‌شوند.»

- ① تباین   ② عموم و خصوص من وجه   ③ تساوی   ④ عموم و خصوص مطلق

بخش سوم: تعریف   درس چهارم: اقسام و شرایط تعریف   اقسام تعریف

۳۲- کدام مورد، عبارت درستی را در مورد تعریف بیان می‌کند؟

- متوسط- سراسری- ۱۴۰۲
① تعریف، نوعی تفکر است که اگر انسان توانایی آن را نداشت، هیچ تصویری را نمی‌شناخت.
② وقتی اوصافی را به یک مفهوم نسبت می‌دهیم یا از آن سلب می‌کنیم، در حقیقت آن را تعریف کرده‌ایم.
③ در برخی از انواع تعریف، مفهوم را از نظر اجزاء سازنده‌اش در نظر می‌گیریم و آن را به دو جزء عام و خاص تحلیل می‌کنیم.
④ برای تعریف یک تصور، چند تصور معلوم را به یک تصور مجهول نسبت می‌دهیم و آن را در قالب یک تصدیق بیان می‌کنیم.

شرایط تعریف صحیح

۳۳- به ترتیب، عیب تعریف‌های زیر چیست؟

جاندار: موجودی که دارای حواس است.
متافیزیک: دانشی که روش آن استدلالی است.

- ① جامع نیست. - مانع نیست.   ② دوری است. - مانع نیست.   ③ نه جامع است و نه مانع. - مانع نیست.   ④ جامع نیست. - نه جامع است و نه مانع.

۳۴- کدام تعریف، جامع و مانع نیست؟

- متوسط- سراسری- ۱۳۹۹
① حیوان: موجود جاندار دارای حواس   ② پرنده: موجودی که در آسمان پرواز می‌کند.
③ اسب: حیوان چهارپا که علف‌خوار است.   ④ فعل: کلمه‌ای که انجام کاری یا وقوع حالتی را می‌رساند.

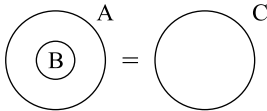
۳۵- کدام یک از تعریف‌های زیر جامع و مانع نیست؟

- متوسط- سراسری- ۱۴۰۱
① موجود: آنچه دارای هستی باشد.   ② اسب: حیوان اهلی دارای یال و دم
③ فعل: کلمه‌ای که بر انجام کاری دلالت کند.   ④ گیاه: موجود زنده دارای شاخه و برگ

۳۶- اگر دو مفهوم کلی A و B را داشته باشیم، به طوری که A اعم از B باشد و C مساوی مجموع A و B باشد، کدام یک از نسبت‌های چهارگانه در مورد C برقرار است؟

متوسط - سراسری - ۱۴۰۱

- ۱) مساوی A است. ۲) مساوی B است. ۳) با A نسبت عموم و خصوص مطلق دارد. ۴) با B نسبت عموم و خصوص من وجه دارد.

بخش چهارم: استدلال استقرایی | درس پنجم: اقسام استدلال استقرایی | اقسام استدلال استقرایی

متوسط - سراسری - ۱۳۹۹

۳۷- کدام استدلال تمثیلی است؟

- ۱) انسان باید زیاد سیر و سیاحت کند؛ زیرا آب اگر در یک جا بماند، می‌گندد.
 ۲) انسان که زیاد سفر کند، تجربه‌اش بیشتر می‌شود؛ پس باید به سیر و سیاحت پردازد.
 ۳) انسان مانند همه موجودات زنده به غذا نیاز دارد و باید تغذیه مناسب و کافی داشته باشد.
 ۴) من انسان هستم و هر انسانی به هوای سالم نیاز دارد؛ من هم مانند دیگران به هوای سالم نیازمندم.

۳۸- «روزی نرگس از دور، حیوانی چهارپا دید که بار زیادی بر پشتش گذاشته شده بود. پدر او مدتی پیش در ضمن یک داستان، شتر کوهان‌دار را برای او توصیف کرده بود. نرگس بی‌درنگ فریاد زد: پدر! شتر کوهان‌دار!، نرگس دچار چه مغالطه‌ای شده است؟

متوسط - خارج از کشور - ۱۴۰۰

- ۱) تمثیل ناروا ۲) ابهام انعکاس ۳) تعمیم شتاب‌زده ۴) توسل به احساسات

۳۹- نوع مغالطه به کار رفته در استدلال زیر، کدام است؟

«قاضی: شما در تاریخ ۱۰ اسفند ۹۸، راننده کامیونی بودید که با دو میلیون ماسک از تهران به سوی جنوب حرکت می‌کرد؛ قبول دارید؟

متوسط - خارج از کشور - ۱۳۹۹

متهم: آقای قاضی، من حافظه خوبی ندارم! مگر شما به خاطر دارید ۱۰ اسفند چه غذایی خورده‌اید؟»

- ۱) توسل به احساسات ۲) ابهام در عبارات ۳) تعمیم شتاب‌زده ۴) تمثیل ناروا

متوسط - خارج از کشور - ۱۴۰۱

۴۰- در کدام مورد، از استدلال تمثیلی استفاده شده است؟

- ۱) افتادگی آموز اگر طالب فیضی هرگز نخورد آب زمینی که بلند است
 ۲) ز خاک آفریدت خداوند پاک پس ای بنده افتادگی کن چو خاک
 ۳) مزرع سبز فلک دیدم و داس مه نو پایم از کشته خویش آمد و هنگام درو
 ۴) می‌تواند به نفس کرد جهان را روشن هر که چون صبح برآرد به تأمل دم را

متوسط - سراسری - ۱۴۰۱

۴۱- کدام عبارت درست است؟

- ۱) استقرای تعمیمی، نوعی استدلال است که در آن، از قانون کلی به نتیجه‌ای جزئی می‌رسیم.
 ۲) مغالطه تمثیل ناروا، نوعی استدلال تمثیلی است که در آن، دو امر به طور کامل مشابهت ندارند.
 ۳) استقرای تمثیلی، روشی برای تفهیم مطالب است که در آن از مشابهت دو پدیده استفاده می‌شود.
 ۴) از مصادیق تعمیم شتاب‌زده آن است که در آن، تعداد نمونه‌ها نسبت به کل جامعه آماری نامناسب باشد.

بخش پنجم: قضیه حملی و قیاس اقترانی | درس ششم: قضیه حملی | اقسام قضیه حملی (حملی - شرطی)

متوسط - سراسری - ۱۳۹۸

۴۲- محمول در قضیه «هرکس وسیله‌ای با خود آورده بود، و موضوع در قضیه «بی‌شک این سی مرغ آن سیمرغ بود» کدام‌اند؟

- ۱) آورنده وسیله با خود - بی‌شک ۲) وسیله‌ای با خود - این سی مرغ ۳) با خود آوردن - بی‌شک این سی مرغ ۴) آورنده وسیله با خود - این سی مرغ

سخت - سراسری - ۱۳۹۴

۴۳- در کدام مورد، هر دو عبارت، قضیه حملی است؟

- ۱) ز دانش دل پیر برنا بود - دل در کسی میند که دلبسته تو نیست ۲) بنی آدم سرشت از خاک دارند - طریق درویشان ذکر است و شکر
 ۳) اگر دنیا نباشد دردمندیم - نادان را از دانا وحشت است ۴) دوش مرغی به صبح می‌نالید - چگونه آدمی هستی

- ۴۴ - کدام یک از قضایای زیر شخصی است؟
- ۱) کلمات، بیانگر تصورات ذهن اند.
- ۲) انسان در پس زبانش پنهان است.
- ۳) مسلمان، حضرت محمد را به عنوان خاتم پیامبران باور دارد.
- ۴) مجموعه اعداد طبیعی، مجموعه اعداد فرد را دربرمی گیرد.
- سخت - خارج از کشور - ۱۳۹۶
- ۴۵ - کدام عبارت درست است؟
- ۱) قضایای حملی از دو جزء اصلی تشکیل می شوند.
- ۲) قضایای از نظر محتوا، به انواع گوناگونی تقسیم می شوند.
- ۳) هر گاه دو قضیه کنار هم قرار گیرند، یک استدلال ساخته می شود.
- ۴) هر قضیه، یک جمله بامعنی است که یک واقعیت را نشان می دهد.
- سخت - سراسری - ۱۳۹۷
- ۴۶ - کدام عبارت درست است؟
- ۱) در قضیه حملی، موضوع وصف و حالت محمول است.
- ۲) طبق قرارداد، در شرطی متصله، قضیه ای که اول می آید، مقدم نام دارد.
- ۳) ممکن است در یک قضیه جای یک جزء تغییر کند و نقش آن در قضیه ثابت بماند.
- ۴) هر چند همه جمله ها قابلیت درست یا غلط بودن دارند، اما منطق فقط از جمله های خبری استفاده می کند.
- متوسط - سراسری - ۱۴۰۲
- ۴۷ - کدام عبارت درست است؟
- ۱) در عبارت «نقش ما گو نگارند به دیباچه عقل / هر کجا نامه عشق است نشان من و توست»، فقط یک قضیه به کار رفته است.
- ۲) در عبارت «چون نیک نظر کرد پر خویش در آن دید / گفتا ز که نالیم که از ماست که بر ماست»، دو قضیه شرطی و دو قضیه حملی به کار رفته است.
- ۳) در عبارت «چرخ نبندد گرهی بر سرت / تا نگشاید گرهی دیگر»، یک بار «گره بر سر بستن» از چرخ سلب شده و بار دیگر «گشودن گره» به آن نسبت داده شده است.
- ۴) در قضیه «در طلب دانش همت می کنم»، به ثبوت «همت» برای «طلب دانش» حکم شده است.
- متوسط - خارج از کشور - ۱۴۰۰
- ۴۸ - مناسب ترین پاسخ برای این پرسش که «چرا جملات انشایی در منطق بررسی نمی شوند» کدام است؟
- ۱) با واقعیت مطابقت ندارند.
- ۲) خطای اندیشه شامل آن ها نمی شود.
- ۳) فقط از احساسات و تمایلات ما خبر می دهند.
- ۴) به شکل سؤالی، امری یا عاطفی بیان می شوند.
- اقسام قضایای حملی (شخصیه - محصوره) - دامنه مصادیق موضوع
- ۴۹ - به ترتیب، محمول در قضیه «کسی به مسافرت نمی رود» و موضوع در «تو را دانش و دین رهاوند درست» کدام است؟
- ۱) رونده به مسافرت - تو
- ۲) به مسافرت نمی رود - تو را
- ۳) مسافرت - دانش و دین
- ۴) رونده به مسافرت - دانش و دین
- متوسط - خارج از کشور - ۱۳۹۸
- ۵۰ - کدام قضیه شخصی است؟
- ۱) شیری خرگوشی را درید.
- ۲) شیر با شیر متفاوت است.
- ۳) شیر این جنگل قدرتمند است.
- ۴) شیر برعکس ریش می شود.
- متوسط - خارج از کشور - ۱۳۹۹
- ۵۱ - کدام قضیه شخصی است؟
- ۱) زاگی قالب پنیری دید.
- ۲) زاغ گور کنند را به قایل آموخت.
- ۳) زاغ برعکس غاز می شود.
- ۴) زاغ می خواست راه رفتن کبک را بیاموزد.
- متوسط - سراسری - ۱۳۹۹
- ۵۲ - کدام عبارت، نشان دهنده یک قضیه محصوره است؟
- ۱) کلمات، بیانگر تصورات ذهن هستند.
- ۲) مجموعه اعداد فرد، غیر قابل شمارش است.
- ۳) جامعه بشری، دربرگیرنده سایر جوامع انسانی است.
- ۴) مجموعه، از پنج حرف تشکیل می شود و در اصل عربی است.
- سخت - سراسری - ۱۳۹۶
- درس هفتم: احکام قضایا مربع تقابل
- ۵۳ - اگر «هر ج ب است» و «هیچ غیر الف ب نیست» درست باشد، صدق کدام قضیه ضروری است؟
- ۱) هیچ الف ج نیست.
- ۲) بعضی الف ج است.
- ۳) بعضی غیر الف ج است.
- ۴) هر الف ج است.
- سخت - سراسری - ۱۳۹۷

۵۴ - محتوای کدام گزینه درست است؟

سخت - خارج از کشور - ۱۳۹۹

- ۱) اگر قضیه «هیچ کتابی ارزان نیست» نادرست باشد، می توان نتیجه گرفت که «هر کتابی ارزان است».
- ۲) اگر قضیه «هیچ موجودی مجرد نیست» نادرست باشد، می توان قطعاً گفت که «بعضی موجودات مجرد نیستند».
- ۳) اگر بپذیریم که «همه نمرات این دانش آموز بیست است»، باید پذیرفت که «بعضی نمرات این دانش آموز بیست است».
- ۴) اگر بدانیم که «بعضی پروازکنندگان پرنده نیستند»، می توان قطعاً گفت که «بعضی پرندگان پروازکننده نیستند».

۵۵ - کدام مورد برای نشان دادن بطلان یک فرضیه علمی مناسب تر است و چرا؟

متوسط - سراسری - ۱۴۰۰

- ۱) تمثیل؛ زیرا توجه به وجوه اختلاف در تمثیل، می تواند عدم قطعیت و نادرستی فرضیه نامبرده را نشان دهد.
- ۲) استنتاج بهترین تبیین؛ زیرا در مسائل علمی از این نوع استنتاج جهت بررسی فرضیه ها استفاده بسیار می شود.
- ۳) استقراء؛ زیرا در بررسی یا نقض قانون های علمی، روش تجربی که مبتنی بر استدلال های استقرایی قوی است، به کار می رود.
- ۴) آوردن مثال نقض زیرا برای ابطال یک قانون علمی، کافی است نشان دهیم که محمول درمورد یکی از افراد موضوع صدق نمی کند.

۵۶ - اگر از قضیه صادق «بعضی غیر ب الف نیست»، عکس نقیض بسازیم، متداخل قضیه به دست آمده کدام است و چه حکمی از نظر صدق یا کذب دارد؟

سخت - خارج از کشور - ۱۳۹۷

- ۱) هر غیر الف ب است - صادق   ۲) هر غیر الف غیر ب است - صادق   ۳) بعضی غیر ب الف است - کاذب   ۴) هر غیر الف غیر ب است - نامشخص

عکس مستوی

۵۷ - اگر از قضیه «برخی از ثروتمندان متکبر نیستند»، نتیجه بگیریم که «برخی از متکبران ثروتمند نیستند»، کدام عبارت درست است؟

متوسط - سراسری - ۱۳۹۹

- ۱) استدلال ما دوری است.   ۲) دچار قیاس نامعتبر شده ایم.
- ۳) دچار ایهام انعکاس شده ایم.   ۴) با توجه به واقعیت، استدلالی معتبر انجام داده ایم.

متوسط - سراسری - ۱۳۹۳

۵۸ - هرگاه در یکی از محصورات، عکس مستوی گاهی درست باشد و گاهی نادرست، .....

- ۱) باید از موارد نادرست آن صرف نظر کرد.   ۲) به این معنی است که آن محصوره، عکس لازم الصدق ندارد.
- ۳) عکس نقیض آن هم همین طور خواهد بود.   ۴) درستی عکس بر اساس محتوا در نظر گرفته می شود.

۵۹ - عکس مستوی قضیه «هر ایرانی آسیایی است»، و عکس مستوی قضیه «هیچ مهره داری حشره نیست»، به ترتیب، موصوف به سخت - خارج از کشور - ۱۳۸۸

چه وصفی است؟

- ۱) سالبه جزئیه - موجبه جزئیه   ۲) موجبه جزئیه - سالبه کلیه   ۳) سالبه جزئیه - سالبه کلیه   ۴) سالبه جزئیه - موجبه جزئیه

سخت - خارج از کشور - ۱۳۹۸

۶۰ - در کدام گزینه، رابطه قضیه دوم و سوم با قضیه اول، به ترتیب، عکس مستوی و تناقض است؟

- ۱) برخی از دیپلمه ها دانشگاه نمی روند. - برخی از دانشگاه نرفته ها، دیپلمه نیستند. - هر دیپلمه ای به دانشگاه می رود.
- ۲) همه دانشجویان رشته معدن پسر هستند. - همه پسران، دانشجوی رشته معدن هستند. - برخی از پسران، دانشجوی رشته معدن نیستند.
- ۳) هیچ یک از دانش آموزان، در جلسه حاضر نشدند. - هیچ یک از حاضران در جلسه دانش آموزان نبودند. - برخی دانش آموزان، در جلسه حاضر شدند.
- ۴) همه شاگردان کلاس A باهوشند. - برخی از باهوش ها، شاگردان کلاس A هستند. - برخی از شاگردان کلاس A باهوش نیستند.

سخت - سراسری - ۱۳۹۸

۶۱ - در کدام گزینه رابطه قضیه دوم و سوم با قضیه اول، به ترتیب تضاد و عکس مستوی است؟

- ۱) همه بچه ها بازیگوش اند - هیچ بچه ای بازیگوش نیست - بعضی بازیگوش ها بچه اند.
- ۲) هیچ یک از دانش آموزان غایب نبودند - همه دانش آموزان غایب بودند - همه حاضران دانش آموز بودند.
- ۳) هر انسانی زیبایی را دوست دارد - هیچ انسانی زیبایی را دوست ندارد - هر دوستدار زیبایی انسان است.
- ۴) تمامی مسافران از اتوبوس پیاده شدند - همه مسافران در اتوبوس ماندند - بعضی از پیاده شدگان از اتوبوس، از مسافران بودند.

۶۲ - رهبر یک حزب پس از پیروزی یکی از نامزدهای آن حزب در انتخابات گفت: «همه طرفداران ما به او رأی داده بودند. معلوم است که هر کس رأی داده، طرفدار حزب مردمی ما است.» چه نوع مغالطه ای در نتیجه گیری او وجود دارد؟

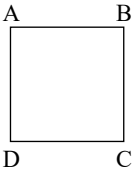
متوسط - سراسری - ۱۴۰۱

- ۱) تله گذاری   ۲) ایهام انعکاس   ۳) بزرگ نمایی   ۴) تعمیم ناروا

۶۳- اگر مربع روبه‌رو مربع تقابل باشد، امکان موارد زیر را به ترتیب بررسی کرده و پاسخ درست را انتخاب کنید؟

سخت- سراسری- ۱۴۰۰

جمع میان A و B در کذب

- جمع میان A و C در کذب

- تشخیص صدق یا کذب A، در صورت کذب D

- ① امکان پذیر - غیرممکن - غیرممکن
 ② غیرممکن - غیرممکن - امکان پذیر
 ③ غیرممکن - امکان پذیر - امکان پذیر
 ④ امکان پذیر - غیرممکن - امکان پذیر

سخت- خارج از کشور- ۱۳۹۷

۶۴- اگر بدانیم که دو قضیه «هر د ب است.» و «هیچ ج ب نیست.» صادق‌اند، صدق کدام قضیه نامشخص است؟

- ① هیچ ج د نیست. ② بعضی د ج نیست. ③ هر غیر ج د است. ④ بعضی د غیر ج است.

سخت- سراسری- ۱۳۹۶

۶۵- هرگاه قضیه «هر الف ب است.» را عکس مستوی کرده و سپس نقیض عکس آن را بسازیم، کدام قضیه به دست می‌آید؟

- ① بعضی ب الف نیست. ② هیچ ب الف نیست. ③ بعضی غیر ب الف است. ④ بعضی غیر الف ب است.

۶۶- هرگاه گفته شود «هر عالمی پرهیزگار است؛ بعضی عالمان پرهیزگار نیستند.» و هرگاه گفته شود «هر فلزی هادی الکتریسیته است؛ هیچ فلزی هادی الکتریسیته نیست.» و هرگاه گفته شود: «بعضی ایرانیان مسلمانند؛ بعضی مسلمانان ایرانی‌اند.» به ترتیب کدام یک از عناوین مطرح سخت- خارج از کشور- ۱۳۸۶ شده است؟

- ① عکس مستوی - تضاد - تناقض ② تناقض - تضاد - عکس مستوی ③ تضاد - تناقض - عکس مستوی ④ تناقض - عکس مستوی - تضاد

سخت- سراسری- ۱۴۰۲

۶۷- به فرض درستی گزاره «هر واقعیتی یک بخش ناشناختنی دارد»، کدام مورد را به نحو منطقی می‌توان نتیجه گرفت؟

- ① هر واقعیتی یک بخش شناختنی دارد. ② بعضی از واقعیت‌ها، ناشناختنی هستند.
 ③ برخی چیزها که بخش ناشناختنی دارند، واقعیت‌اند. ④ آنچه که بخش ناشناختنی دارد، قسمتی از واقعیت است.

۶۸- می‌دانیم که قضایای «بعضی از دانشجویان دیپلم ندارند.» و «همهٔ جانوران حس دارند.» به ترتیب کاذب و صادق هستند. از صدق کدام قضایا مطمئن هستیم؟

سخت- خارج از کشور- ۱۴۰۱

- ① هر دانشجویی دیپلم دارد - همهٔ حس‌داران، جانورند. ② بعضی از دانشجویها دیپلم دارند - هر دارای حسی، جانور است.
 ③ بعضی از دیپلمه‌ها دانشجو نیستند - برخی از جانوران دارای حس‌اند. ④ بعضی از دیپلمه‌ها دانشجو هستند - برخی از جانوران دارای حس‌اند.

درس هشتم: قیاس اقترانی اشکال قیاس اقترانی - قانون نتیجه قیاس

۶۹- نتیجهٔ قیاسی عبارت است از «خفاش پستاندار است.»؛ کدام یک از عبارات زیر می‌تواند تشکیل‌دهندهٔ قیاسی باشد که این نتیجه از آن گرفته شده است؟

متوسط- خارج از کشور- ۱۳۹۸

- ① اگر خفاش پرنده باشد، پستاندار نیست. خفاش پرنده نیست.
 ② خفاش حیوان است. بعضی حیوانات پستاندار هستند.
 ③ اگر خفاش پستاندار باشد، پرنده نیست. خفاش پرنده نیست.
 ④ خفاش بچه‌زا است. هر بچه‌زایی پستاندار است.

۷۰- اگر قضیهٔ «هر الف ب است.» از مقدمات یک استدلال معتبر باشد و بدانیم که «ب» حد وسط است، کدام قضیه نمی‌تواند مقدمهٔ دیگر این استدلال باشد؟

متوسط- سراسری- ۱۴۰۲

- ① هر ب ج است. ② بعضی ب ج نیست. ③ هیچ ب ج نیست. ④ بعضی ج ب نیست.

شرایط معتبر بودن قیاس

۷۱- اگر دو قضیهٔ زیر را درست بدانیم:

سخت- سراسری- ۱۳۹۸

«الف مساوی ب است.»، «ب مساوی ج است.»، کدام عبارت را از نظر منطقی می‌توانیم دربارهٔ آنها بیان کنیم؟

- ① دو قیاس معتبر شکل اول و چهارم با آنها تشکیل می‌شود. ② با این دو قضیه نمی‌توان یک قیاس اقترانی معتبر تشکیل داد.
 ③ با توجه به درستی مقدمات، صدق نتیجه نیز ضروری است. ④ فقط قیاسی از شکل اول با نتیجهٔ «الف مساوی ج است» را تشکیل می‌دهد.

۷۲- می‌دانیم که نتیجه و یکی از مقدمات قیاسی، به ترتیب «بعضی د الف نیست.» و «هر الف ب است.» هستند. مقدمه دیگر این قیاس، کدام است؟

سخت- خارج از کشور- ۱۴۰۱

- ① هیچ ب د نیست.   ② بعضی الف د نیست.   ③ بعضی د ب نیست.   ④ بعضی ب د نیست.

۷۳- اگر نتیجه قیاسی «بعضی الف ج است.» و یکی از مقدمات آن «بعضی ب الف است.» باشد، کدام عبارت درباره مقدمه دیگر، نادرست است؟

متوسط- سراسری- ۱۴۰۱

- ① موضوع و محمول آن، علامت یکسان دارد.   ② محمول آن هرچه باشد، علامت منفی دارد.   ③ موضوع آن هرچه باشد، علامت مثبت دارد.   ④ یا محمول یا موضوع آن، با موضوع نتیجه هم علامت است.

۷۴- کدام یک از قیاس‌های زیر معتبر است؟

متوسط- خارج از کشور- ۱۳۹۹

- ① هر ج د است. بعضی د الف است ← بعضی ج الف است.   ② بعضی ج د نیست. هر ج الف است ← بعضی د الف نیست.   ③ بعضی ج د است. هیچ ج الف نیست ← بعضی د الف نیست.   ④ بعضی ج د نیست. هر د الف است ← بعضی ج الف نیست.

۷۵- کدام یک از قیاس‌های زیر معتبر است؟

سخت- سراسری- ۱۳۹۹

- ① هر ج د است. ← بعضی د ب است.   ② هر الف ب است. هیچ الف ج نیست. ← هیچ ب ج نیست.   ③ هیچ ج د نیست. بعضی د الف است. ← بعضی ج الف است.   ④ هیچ الف ب نیست. بعضی ج ب است. ← بعضی الف ج نیست.

۷۶- در کدام قضیه، دامنه مصادیق موضوع و محمول علامت یکسانی دارند؟

آسان- خارج از کشور- ۱۴۰۰

- ① برخی از حیوانات استخوان ندارند.   ② تیم والیبال جانبازان بازی را برد.   ③ آدمی به‌طور طبیعی به آینده می‌اندیشد.   ④ محمود از فرستاده مغولان استقبال خوبی نکرد.

۷۷- کدام قیاس معتبر است؟

متوسط- سراسری- ۱۴۰۰

- ① اگر این قلم می‌نویسد، پس جوهر دارد. قلم جوهر دارد؛ پس می‌نویسد.   ② اگر علی به خانه آمده بود، در قفل نبود. در قفل است، پس علی نیامده است.   ③ هیچ درنده‌ای علف‌خوار نیست. بعضی از علف‌خوارها یال دارند؛ پس بعضی از درندگان یال ندارند.   ④ اگر جسمی فلزی باشد، در اثر حرارت داغ می‌شود. این ظرف فلزی نیست؛ پس در اثر حرارت داغ نمی‌شود.

۷۸- نتیجه و مقدمه دوم یک قیاس به ترتیب عبارتند از: «بعضی الف ب است» و «هر ج ب است.» مقدمه اول آن، کدام یک از قضایای زیر باشد، تا اعتبار

سخت- سراسری- ۱۴۰۰

قیاس حفظ شود؟

- ① بعضی الف ج است.   ② هیچ ج الف نیست.   ③ بعضی ج الف نیست.   ④ هیچ الف ج نیست.

بخش ششم: قضیه شرطی و قیاس استثنایی | درس نهم: قضیه شرطی و قیاس استثنایی | قضیه شرطی منفصل و اقسام آن

متوسط- خارج از کشور- ۱۳۹۹

۷۹- اگر قضیه: «این مقدار پیوسته یا مثلث است یا غیرشکل» درست باشد، کدام عبارت درست است؟

- ① هیچ غیرمثلثی شکل نیست.   ② بعضی مثلث‌ها غیرشکل هستند.   ③ بعضی غیرشکل‌ها مثلث هستند.   ④ بعضی غیرشکل‌ها مثلث نیستند.

متوسط- سراسری- ۱۳۹۹

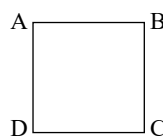
۸۰- از قضیه: «این موجود یا انسان است یا غیرحیوان»، درستی کدام قضیه را می‌توان فهمید؟

- ① هیچ غیرانسانی حیوان نیست.   ② بعضی انسان‌ها غیرحیوان هستند.   ③ بعضی غیرحیوان‌ها انسان هستند.   ④ بعضی انسان‌ها غیرحیوان نیستند.

سخت- خارج از کشور- ۱۴۰۰

۸۱- اگر مربع روبه‌رو، مربع تقابل باشد، به ترتیب امکان موارد زیر را بررسی کنید:

- جمع میان A و D در صدق

- تشخیص صدق یا کذب B در صورت صدق C

- جمع میان A و B در صدق

- ① غیرممکن - غیرممکن - امکان‌پذیر   ② غیرممکن - امکان‌پذیر - غیرممکن   ③ امکان‌پذیر - امکان‌پذیر - غیرممکن   ④ امکان‌پذیر - غیرممکن - غیرممکن

متوسط - سراسری - ۱۴۰۱

۸۲ - کدام قضیه، منفصل حقیقی است؟

- ① جسم یا رسانا است یا غیر فلز.
 ② موجود یا جاندار است یا تنفس نمی‌کند.
 ③ قضیه یا حملی است یا منفصل حقیقی.
 ④ شکل یا چهار ضلع دارد یا مربع نیست.

متوسط - خارج از کشور - ۱۴۰۰

۸۳ - کدام قضیه مانعاً الجمع است؟

- ① جسم یا رسانا است یا غیر فلز.
 ② قضیه یا حملی است یا منفصل حقیقی.
 ③ ماه یا به دور خورشید می‌گردد یا به دور زمین.
 ④ هر موجودی، یا جاندار است یا دارای احساس نیست.

قیاس استثنایی

متوسط - سراسری - ۱۳۹۸

۸۴ - نتیجه قیاسی عبارت است از: «هوا وزن دارد.» این قضیه را از کدام یک از قیاس‌های زیر به‌طور معتبر می‌توان نتیجه گرفت؟

- ① هوا ماده است. هر دارای وزنی، ماده است.
 ② اگر چیزی ماده باشد، وزن دارد. هوا ماده است.
 ③ هوا دارای ماده است. هر ماده‌ای وزن دارد.
 ④ اگر چیزی وزن داشته باشد، ماده است. هوا ماده است.

سخت - خارج از کشور - ۱۴۰۱

۸۵ - در کدام یک از قیاس‌های زیر، مغالطه اتفاق افتاده است؟

- ① موجودی که زنده باشد، باید نفس بکشد. ربات تنفس نمی‌کند؛ پس زنده نیست.
 ② از نظر من اینکه می‌گویند «توانا بود هر که دانا بود»، یک واقعیت است. سقراط دانا بود؛ پس توانا بود.
 ③ در فیزیک ثابت شده هر چیزی که مادی باشد، وزن خاصی دارد. هوا و گازهای تشکیل‌دهنده آن، همه ماده هستند؛ پس سنگینی دارند.
 ④ هر حیوانی که وحشی و گوشت‌خوار نباشد، علف‌خوار است و از آنجا که این حیوان برگ درختان را می‌خورد، معلوم است که وحشی و گوشت‌خوار نیست.

بخش هفتم: منطق کاربردی درس دهم: سنجشگری در تفکر انواع مغالطه

متوسط - خارج از کشور - ۱۴۰۰

۸۶ - کدام عبارت درست است؟

- ① هر گاه نتیجه یک استدلال درست باشد، می‌توان نتیجه گرفت که مقدمات آن هم درست بوده است.
 ② تأثیری که ژولیدگی یک فرد بر نفوذ کلام او نزد شنونده می‌گذارد، ناشی از نوعی مغالطه است.
 ③ کلمات مترادف، با توجه به یکی بودن مفهوم، از نظر تأثیری که بر شنوندگان می‌گذارند، مشابهت دارند.
 ④ در مغالطه تعمیم شتاب‌زده، مغالطه‌گر می‌کوشد تا با استفاده از یک عامل روانی شنونده را تحت تأثیر قرار دهد.

متوسط - خارج از کشور - ۱۳۹۷

۸۷ - در کدام یک از استدلال‌های مغالطی زیر، صورت استدلال معتبر (صحیح) است؟

- ① این فرد اروپایی است، هر اروپایی مسیحی است؛ پس این فرد مسیحی است.
 ② علی ایرانی است، ایران عضو سازمان ملل است؛ پس علی عضو سازمان ملل است.
 ③ بعضی از کاغذها سفیدند، بعضی از سفیدها برف‌اند، پس بعضی از کاغذها برف‌اند.
 ④ هر اسبی حیوان است، بعضی حیوان‌ها ناطق هستند، پس بعضی اسب‌ها ناطق هستند.

پاسخنامه تشریحی

- ۱ - گزینه ۴ دانش منطق برای توضیح و روشن ساختن چگونگی و ماهیت شناخت انسان کاربرد دارد. دلایل رد گزینه‌ها:
- گزینه ۱: منطق، دانشی است که چیستی و چگونگی قواعد ذهن را بررسی می‌کند، نه چیستی خود ذهن را.
- گزینه ۲: منطق، صورت اندیشه‌ها را ارزیابی می‌کند و از علوم دیگر بهره‌ای نمی‌برد.
- گزینه ۳: قواعد منطقی قابل ابداع شدن نیست؛ بلکه توسط منطق‌دانان کشف شده‌اند.
- ۲ - گزینه ۲ ذهن انسان به‌طور طبیعی منطقی رفتار می‌کند و بدون دانستن نام‌های قواعد منطق، آنها را در زندگی به کار می‌برد.
- ۳ - گزینه ۲ دلایل رد گزینه‌ها:
- گزینه ۱: وظیفه منطق فقط بررسی و بیان قواعد و شرایط تعریف صحیح است.
- گزینه ۳: شناخت مفاهیم ممکن است با حواس هم باشد و لزوماً با تعریف نیست.
- گزینه ۴: استفاده از تعریف در فرهنگ لغات نشان‌دهنده کاربرد منطق نیست.
- ۴ - گزینه ۱ برای رسیدن به دانش‌های جدید (یعنی همان تصور و تصدیق‌های جدید) به اندیشه کردن (همان استدلال یا تعریف کردن) نیازمند هستیم.
- ۵ - گزینه ۱ منظور از آگاهی‌های ذهن، همان آگاهی‌های تصویری و تصدیقی است.
- ۶ - گزینه ۳ «دست به عصا بودن» کنایه از احتیاط کردن است؛ اما در اینجا به معنای ظاهری‌اش (در دست داشتن عصا) تعبیر شده است.
- ۷ - گزینه ۲ جزئی در عبارت اول به درس سوم منطق و بحث طبقه‌بندی مفاهیم است، اما در عبارت دوم مربوط به کمیت قضیه و دامنه مصادیق موضوع است که معنای متفاوتی دارد و اشتباه گرفتن آنان موجب پدید آمدن مغالطه اشتراک لفظ می‌گردد.
- ۸ - گزینه ۳ بررسی گزینه‌ها:
- گزینه ۱: دیوار مدرسه (تضمنی) - مدیر مدرسه (مطابقی) - محیط مدرسه (تضمنی)
- گزینه ۲: خود مدرسه (مطابقی) - وسایل مدرسه (التزامی) - وسایل مدرسه (التزامی)
- گزینه ۳: کادر مدرسه (التزامی) - محیط مدرسه (تضمنی) - خود مدرسه (مطابقی)
- گزینه ۴: خود مدرسه (مطابقی) - افراد مدرسه (التزامی) - خود مدرسه (مطابقی)
- ۹ - گزینه ۱ صورت سؤال متذکر این نکته است که دلالت‌ها باید در همه عبارات‌ها یکسان باشد یعنی یا مطابقی یا التزامی یا تضمنی. عبارت دوم تضمن ندارد. درست است که در «قوری» بخشی از قوری است ولی ما راجع به خود در «قوری» صحبت می‌کنیم، پس مطابقی است. در عبارت سوم و چهارم هم مطابقی وجود ندارد.
- ۱۰ - گزینه ۱ تقسیم‌بندی قضایا به جزئی و کلی بودن از حیث مصادیق موضوع است. یعنی اگر حکم شامل همه مصادیق موضوع بود، قضیه کلی است و اگر شامل برخی شد قضیه جزئی است. اما در مورد مفهوم، اگر مفهومی فقط یک مصداق داشت، می‌شود جزئی و اگر قابلیت این را داشت که چند مصداق داشته باشد، کلی است. پس کلی و جزئی بودن در قضیه با کلی و جزئی بودن در مفهوم دو کاربرد و معنای متفاوت دارد. در عبارت دوم «تصدیق می‌کنم» به معنای پذیرفتن است، پس نمی‌تواند مغالطه ایجاد کند؛ زیرا محتوای خود عبارت از این مغالطه جلوگیری می‌کند. عبارت سوم دلالت التزام دارد و ممکن است که مغالطه توسل به معنای ظاهری داشته باشد.
- ۱۱ - گزینه ۴ اشتباه گرفتن کلماتی که ظاهری مشترک دارند، باعث بروز مغالطه «اشتراک لفظ» می‌شود که این موضوع فقط در گزینه «۴» در کلمه عکس گرفتن باعث بروز مغالطه اشتراک لفظ می‌شود. یکی دریافت کردن عکس از معلم، یکی هم عکس انداختن عکس گرفتن به دو معنای اخذ کردن عکس و انداختن عکس به کار رفته است.
- ۱۲ - گزینه ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: برداشت اول: میز شکسته شده است و من شیشه آن میز شکسته شده را فروختم. برداشت دوم: شیشه میز شکسته شده است و من آن شیشه شکسته شده متعلق به میز را فروختم.
- گزینه ۲: برداشت اول: خواجه در ابریشم و ما در گل هستیم. (کنایه از نگون‌بختی و اوضاع نامناسب) برداشت دوم: خواجه در ابریشم و ما در «گلیم» هستیم. (گلیم: لباس زبر و سختی که از موی گوسفند و بز بافته شده است).
- گزینه ۳: برداشت اول: قیمت ساعتی که همراه شماست چند است؟ برداشت دوم: ساعت شما چه زمانی را نشان می‌دهد؟
- ۱۳ - گزینه ۳ دلالت تضمنی در بردارنده بخشی از معنای اصلی لفظ است که این مورد فقط در گزینه ۳ دیده می‌شود. منظور از نماز در این جمله بخشی از نماز یعنی سجده می‌باشد.
- ۱۴ - گزینه ۲ این عبارت می‌تواند به دو شکل فهمیده شود: ۱- من از اینکه توسط شما راهنمایی شدم، پشیمانم. ۲- من از اینکه شما را راهنمایی کردم، پشیمانم.
- ۱۵ - گزینه ۴ تصورات مسجد، سیاره و نماز ظهر «کلی» هستند.
- ۱۶ - گزینه ۱ در تعریف مفهوم کلی به اینکه «می‌توان مصادیق متعددی برایش فرض کرد، شامل همه مفاهیم کلی می‌شود، کلی‌هایی که یک مصداق دارند یا اصلاً مصداق ندارند و یا مصادیق متعدد دارند.

گزینه‌های دیگر شامل همه مفاهیم کلی نمی‌شوند.

۱۷ - گزینه ۴ طبقه‌بندی باید از عام به خاص باشد و نسبت عام‌تر نسبت به خاص‌تر، عموم و خصوص مطلق باشد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: اشتباً مثلث که از همه خاص‌تر است، در دومین طبقه آمده.

گزینه ۲: علم که از همه عام‌تر است در آخرین طبقه آمده.

گزینه ۳: باید توجه کرد که نسبت میان تصدیق و شکل اول، تباین است.

گزینه ۴: ممکن است کمی ابهام در خصوص جابه‌جایی مربع و لوزی باشد که باید لوزی در آخرین طبقه قرار می‌گرفت اما به هر حال پاسخ صحیح این گزینه است.

۱۸ - گزینه ۳ در سؤال یادشده رابطه بین دو مفهوم کلی از طریق شکل باید بررسی شود.

الف و ب ← عموم و خصوص من‌وجه (میوه و شیرین)

ج و الف ← عموم و خصوص مطلق (سیب و میوه)

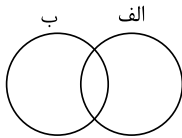
با توجه به مطابقتی که با دایره‌ها انجام می‌شود، قسمت «د» نشان‌دهنده مفهوم سیب شیرین است. (بعضی سیب‌ها شیرین هستند و بعضی نیستند و بالعکس بعضی شیرین‌ها سیب هستند و بعضی نیستند.)

۱۹ - گزینه ۴

بعضی الف‌ها ب هستند.

بعضی الف‌ها ب نیستند.

هر ب الف است.

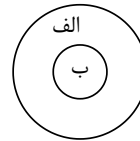
عموم و خصوص من‌وجه

بعضی الف‌ها ب هستند.

بعضی الف‌ها ب نیستند.

بعضی ب‌ها الف هستند.

بعضی ب‌ها الف نیستند.

عموم و خصوص مطلق

۲۰ - گزینه ۲ دایره‌های «الف» و «ب» نشان‌دهنده رابطه عموم و خصوص مطلق هستند که همین رابطه بین مفاهیم جسم (الف) و میز (ب) برقرار است.

دایره‌های «ج» و «ب» نشان‌دهنده رابطه عموم و خصوص من‌وجه هستند که همین رابطه بین مفاهیم چوبی (ج) و میز (ب) برقرار است.

دایره‌های «د» و «ب» نیز نشان‌دهنده رابطه عموم و خصوص من‌وجه هستند که همین رابطه بین مفاهیم سبز (د) و میز (ب) برقرار است.

۲۱ - گزینه ۳ تصور ذهنی ما از امور مختلف، «مفهوم» نام دارد. نسبت‌های چهارگانه منطقی (نسب اربع) بین دو تصور کلی به وجود می‌آیند.

۲۲ - گزینه ۱ حمایت مطلق و قطعی فقط در قیاس است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: قیاس است.

گزینه ۲: استقرای تمثیلی است.

گزینه ۴: استنتاج بهترین تبیین است.

۲۳ - گزینه ۱ نسبت‌های چهارگانه میان مصداق‌های دو مفهوم «کلی» برقرار می‌شود.

توریست آلمانی، عکاس، خبرنگار، زاده مادری اصفهانی هر کدام یک مفهوم کلی است که می‌تواند مصادیق متعددی داشته باشد. مصادیق هر کدام از این مفاهیم نیز می‌توانند نسبت به یکدیگر رابطه عدم و خصوص من‌وجه داشته باشند.

۲۴ - گزینه ۲ در تبیین، دو کلی هیچ مصداق مشترکی ندارند و از اسناد آنها به یکدیگر دو قضیه سالبه کلیه به وجود می‌آید. در عموم و خصوص من‌وجه، دو کلی از جهتی اشتراک و از جهتی اختلاف دارند و از اسناد آنها به یکدیگر ۴ قضیه جزئی حاصل می‌شود.

۲۵ - گزینه ۱ نسبت میان ماشین و بارکش عموم و خصوص من‌وجه است و رابطه بین مثلث و خط تباین است، دقت داشته باشد مثلث، شکل است نه خط و به همین دلیل رابطه این دو مفهوم تباین می‌باشد. مطابق گزینه اول رابطه میان گیاه و سبز عموم و خصوص من‌وجه می‌شود.

۲۶ - گزینه ۴ بعضی نمازها واجبند - بعضی نمازها واجب نیستند - بعضی واجبات نماز هستند - بعضی واجبات نماز نیستند.

بنابراین میان این دو مفهوم (نماز و واجب) نسبت عموم و خصوص من‌وجه برقرار است.

۲۷ - گزینه ۴

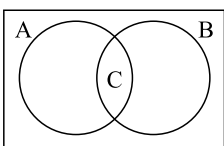
۲۸ - گزینه ۴ عرضیات و ذاتیات نسبت به ذات‌های گوناگون نسبی هستند. رنگ‌پذیری نسبت به جسم عرض خاص است. ناطق بودن نسبت به انسان فصل است در حالی که نسبت به حیوان عرض خاص است. دقت کنید که فصل تنها مربوط به یک ذات است نه مشترک با ذات‌های دیگر.

۲۹ - گزینه ۴ هر کلی در نسبت عام و خاص من‌وجه، در برخی مصادیق اشتراک دارند و در برخی مصادیق دیگر اختلاف.

۳۰ - گزینه ۲

رابطه A و B عموم و خصوص من‌وجه است و C بخش مشترک بین آن دو است. رابطه A با «غیر C »، هم عموم و خصوص من‌وجه است؛ زیرا هر دو دارای مصادیق

مشترک (A منهای C) و مصادیق غیرمشترک هستند. (B منهای C مخصوص «غیر C »، و C مخصوص A است.)

رد سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱: رابطه A و B عموم و خصوص من‌وجه است و طبق داده‌های مسئله برخی از مصادیق A اختصاص به خود آن دارند و با B مشترک نیستند.

- گزینه ۳: رابطه B و C عموم و خصوص مطلق است.

گزینه ۴: برخی مصادیق «غیر C»، زیرمجموعه B نیستند. (مانند A منهای C) رابطه B و «غیر C»، مانند رابطه A با «غیر C»، عموم و خصوص من وجه است.

۳۱ - گزینه ۲ در این موارد، رابطه عموم من وجه دیده نمی شود.

گزینه ۱: «۱»: تباین، بین مفاهیم مادی و مجرد

گزینه ۳: تساوی، بین مفاهیم جانور و دارای حواس

گزینه ۴: «۴»: عموم و خصوص مطلق بین مفاهیم موجودات مادی و گیاهان.

هر گیاهی موجود مادی است، اما برخی از موجودات مادی، گیاه هستند.

۳۲ - گزینه ۳ «تعریف» یعنی شناساندن یک مفهوم (تصور) مجهول به کمک یک یا چند مفهوم (تصور) معلوم. برای این کار باید یک یا چند تصور معلوم را در قالب یک تصدیق (قضیه) به تصور مجهول نسبت دهیم. به عنوان مثال در تعریف مفهوم «انسان» می گوئیم «انسان حیوان متفکر است»؛ در این تعریف «انسان» تصور مجهول، «حیوان» و «متفکر» تصورات معلوم و کل جمله ما یک تصدیق است.

رد سایر گزینه ها:

گزینه ۱: تعریف نوعی تصدیق است، نه تفکر.

گزینه ۲: هدف از تعریف، شناساندن مفهوم مجهول به کسی است که آن را نمی شناسد. پس برای این کار باید از مفاهیمی استفاده کنیم که برای شنونده آشنا و واضح باشد و نمی توان از هر صفتی برای این کار استفاده کرد. در ضمن در تعریف مصداقی یا لغوی اصلاً صفتی را به مفهوم مجهول نسبت نمی دهیم؛ بلکه از ترندهای دیگری استفاده می کنیم.

گزینه ۳: در تعریف مفهومی ویژگی های مفهوم مجهول را دسته بندی می کنیم، نه اجزای آن را. ویژگی های مشترک با سایر مفاهیم مشابه (امر عام) و ویژگی های خاص مفهوم مجهول (امر خاص) سازنده بخش های مختلف تعریف مفهومی هستند.

۳۳ - گزینه ۱ تعریف اول جامع نیست، زیرا موجودات جاندار که دارای حواس نیستند را در بر نمی گیرد؛ مانند گیاهان یا باکتری ها. تعریف دوم نیز مانع نیست، زیرا دانشی مانند ریاضیات را نیز در بر می گیرد.

۳۴ - گزینه ۲ گزینه ۲ «جامع نیست»؛ زیرا تمامی مصادیق مفهوم «پرنده» را در بر نمی گیرد (مثلاً شامل شتر مرغ نمی شود). همچنین این تعریف مانع نیست؛ زیرا بر مصادیق مفاهیم دیگر نیز صدق می کند (مثلاً مفهوم هواپیما را نیز در بر می گیرد).

۳۵ - گزینه ۱ تعریف فعل: کلمه ای است که بر انجام کاری یا رویدادن حالتی دلالت دارد. پس تعریفی که در گزینه ۳ برای این کلمه وجود دارد تعریف جامع و مانعی نیست.

گزینه ۲ ← مانع نیست

گزینه ۴ ← جامع نیست

۳۶ - گزینه ۱ مفهوم A و B عموم و خصوص مطلق هستند. در نتیجه اجتماع آنها برابر A است. پس C اگر می خواهد با اجتماع A و B برابر باشد باید با A برابر باشد.

۳۷ - گزینه ۱ میان راکد ماندن آب و بی تحرکی و یک جانشینی انسان، مشابهت ظاهری برقرار است و همین امر پایه استدلال قرار گرفته است.

۳۸ - گزینه ۱ در مقاله تمثیل ناروا به صرف مشابهت ظاهری بین دو شیء یا دو پدیده، ویژگی یکی را به دیگری سرایت می دهیم. در عبارت صورت سؤال، نرگس بار زیاد پشت یک حیوان را با کوهان شتر مقایسه کرده است.

۳۹ - گزینه ۴ از مشابهت ظاهری انسان ها در اینکه بعضی چیزها را فراموش می کنند، نتیجه می گیرد که او نیز فراموش کرده در ۱۰ اسفند ۹۸ راننده کامیونی بوده که با دو میلیون ماسک از تهران به سوی جنوب حرکت می کرده است.

۴۰ - گزینه ۱ استقرای تمثیلی، استدلالی است که برای رسیدن به نتیجه از تمثیل استفاده می کند. صرف مشابهت ظاهری میان دو امر جزئی نمی توان احکام یکی را بر دیگری تسری داد.

در سه گزینه دیگر تمثیل صرف وجود دارد اما در گزینه ۱ از تمثیل نتیجه ای استنباط می کند. در این گزینه فرد مغرور را بر زمین بلند تشبیه می کند و همان طور که زمین بلند از آب بی بهره می ماند، فرد مغرور هم از زندگی خود بهره ای نمی برد.

۴۱ - گزینه ۴ - در استدلال تعمیمی، با مشاهده چند مورد جزئی، حکمی کلی به دست آمده است.

۲- استقرای تمثیلی، استدلالی است که برای رسیدن به نتیجه از تمثیل استفاده می کند. نتایج آن احتمالی است، چرا که به صرف مشابهت ظاهری میان دو امر جزئی نمی توان احکام یکی را بر دیگری تسری داد.

۳- تمثیل یکی از روش ها در توضیح و فهم مطالب است.

هنگامی که شرایط استفاده از استقرا را به درستی رعایت نمی کنیم، دچار مغالطه تعمیم شتاب زده می شویم.

یکی از شرایط: تعداد و نمونه باید نسبت به کل جامعه آماری نسبت مناسبی داشته باشند.

۴۲ - گزینه ۴ قضیه اول: «هر کس (موضوع) آورنده وسیله با خود (محمول)،

قضیه دوم: «این سی مرغ (موضوع) آن سیمرغ (محمول)،

۴۳ - گزینه ۲ بررسی گزینه ها:

گزینه ۱: «۱»: دل در کسی مبنی جمله انشایی است.

گزینه ۲: «۲»: هر دو حملی است. پس پاسخ صحیح است.

گزینه ۳: «۳»: در این گزینه قضیه اگر دنیا نباشد دردمندیم، شرطی است.

گزینه ۴: «۴»: چگونه آدمی هستی، انشایی است.

۴۴ - گزینه ۴ قضیه شخصی قضیه ای که موضوع آن جزئی یا یک مجموعه باشد. در گزینه شماره ۴ مجموعه اعداد طبیعی یک مجموعه است بنابراین شخصی است اما در گزینه های دیگر همه قضا یا محصوره است. در گزینه شماره ۱ کلمات، یعنی هر کلمه ای و در گزینه شماره ۲ انسان یعنی هر انسانی و در گزینه شماره ۳ مسلمان، یعنی هر مسلمانی بنابراین گزینه های ۱ و ۲ و ۳ همه محصوره هستند.

۴۵ - گزینه ۲ علت نادرست بودن سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: هر قضیه‌ی حمله‌ی دارای سه جزء موضوع، محمول و نسبت می‌باشد. / گزینه ۳: صرف قرارگیری دو قضیه در کنار هم یک استدلال را شکل نمی‌دهد زیرا اولاً می‌بایست آن دو قضیه به هم مربوط باشد و دارای حد وسط، ثانیاً استدلال ممکن است بیش از دو مقدمه داشته باشد. / گزینه ۴: قضیه قابلیت صدق و کذب دارد و تصدیق کاذب نیز قضیه است با وجود اینکه خلاف واقع می‌باشد.

۴۶ - گزینه ۳ (گزینه ۱) در قضیه حمله، محمول وصف و حالت موضوع است، نه برعکس.

گزینه ۲) لزوماً در شرطی متصل قضیه‌ای که اول می‌آید مقدم نیست، بلکه مقدم به لحاظ معنی مقدم است.

گزینه ۴) جمله خبری باید معنادار هم باشد ضمن آنکه همه جمله‌ها قابلیت درست یا غلط بودن را ندارند.

۴۷ - گزینه ۱ در این بیت یک قضیه حمله به کار رفته است: «هر کجا نامه‌ی عشق است (موضوع) نشان من و تو (محمول) است»، رد سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: این بیت دارای ۳ قضیه‌ی حمله و فاقد قضیه شرطی است: «نظر کرد»، «او نظرکننده بود»، «پر خویش در آن دید»، «او بیننده‌ی پر خود در آن بود»، «از ماست که بر ماست» (البته می‌توان این عبارت را هم به دو قضیه‌ی حمله مجزا تقسیم کرد، اما چون به صورت ضرب‌المثل درآمده و به همین شکل مصطلح است، بهتر است این کار را نکنیم!)

گزینه ۳: در مصراع اول «گره بر سر بستن» و در مصراع دوم «گشودن گره» هر دو از چرخ سلب شده‌اند. (چرخ تا گرهی دیگر از کارت نگشاید، گرهی بر سرت نخواهد بست).

گزینه ۴: در این قضیه حمله به ثبوت «همت کردن» برای «من» (که در جمله حذف شده است) حکم شده است. بازنویسی جمله به این شکل است: من همت‌کننده (در طلب دانش) هستم؛ که «همت‌کننده» بر «من» حمل شده است.

۴۸ - گزینه ۲ خطاهای انسان یا در حوزه تعریف است که مبتنی بر تصورات است یا در حوزه استدلال که در آن از تصدیق استفاده می‌شود. قضایا همان تصدیق هستند که قابلیت صدق و کذب را دارند. جملات انشایی از این حیث که این قابلیت را ندارند، صلاحیت بررسی در منطق را پیدا نمی‌کنند.

گزینه ۴ اجزای قضیه اول: کسی (موضوع)، رونده به مسافرت (محمول)، نیست (رابط)

اجزای قضیه دوم: دانش و دین (موضوع)، رهاننده‌ی تو (محمول)، است (رابطه)

۵۰ - گزینه ۴ اگر موضوع قضیه «مفهومی جزئی» باشد، آن قضیه را «شخصیه» می‌گویند. در گزینه ۴ «منظور از «شیر» که موضوع قضیه است، خود واژه «شیر» است که در جمله به عنوان موضوع به کار رفته است.

۵۱ - گزینه ۳ اگر موضوع قضیه مفهومی جزئی باشد، آن قضیه شخصیه است. در گزینه ۳، موضوع قضیه خود واژه «زاغ» است نه مفهوم کلی زاغ.

۵۲ - گزینه ۱ موضوع قضایای شخصیه یک شخص یا مجموعه مشخص و معین است. در جمله مذکور در گزینه ۱ کلمات حالت مطلق داشته و اشاره به شخص معین نمی‌کند. اما در سایر گزینه‌ها مجموعه اعداد فرد، جامعه بشری و مشخصاً خود مجموعه، موضوع مشخصی دارند و در واقع گزاره ۱ می‌تواند به شکل زیر نوشته شود:
هر کلمه‌ای بیانگر تصور ذهنی است.

۵۳ - گزینه ۲ اگر با دو قضیه فوق یک قیاس تشکیل دهیم به شکل زیر ساماندهی می‌شود.

هر ج است

هیچ غیر الف نیست

هیچ ج غیر الف نیست

اگر عکس نقیض نتیجه قیاس را به دست آوریم به شکل زیر به قضیه «بعضی الف است» می‌رسیم.

بعضی غیر (غیر الف) ج است ← بعضی الف ج است.

۵۴ - گزینه ۳ میان دو قضیه رابطه «تداخل» برقرار است.

۵۵ - گزینه ۴ برای بطلان یک فرضیه علمی، آوردن مثال نقض، بهترین راه است.

۵۶ - گزینه ۴ عکس نقیض قضیه بعضی غیر ب الف نیست می‌شود: بعضی غیر الف غیر ب است. سپس باید از آن تداخل بگیریم که تداخلش می‌شود: هر غیر الف غیر ب است. با توجه به اینکه در تداخل، اگر قضیه اول (قضیه اصل) صادق باشد و جزئی، نمی‌توان صدق یا کذب قضیه متداخل را مشخص کرد، گزینه ۴ صحیح می‌باشد.

۵۷ - گزینه ۳ اگر برای سالبه جزئی، عکس لازم‌الصدق در نظر بگیریم، دچار مغالطه ایهام انعکاس شده‌ایم.

۵۸ - گزینه ۲ عکس مستوی سالبه جزئی گاهی صحیح است و گاهی کاذب، به همین خاطر سالبه جزئی عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد.

۵۹ - گزینه ۲ عکس موجبه کلیه، موجبه جزئی و عکس سالبه کلیه، سالبه کلیه است.

۶۰ - گزینه ۴ همه شاگردان کلاس A باهوشند. ← برخی از باهوش‌ها، شاگردان کلاس A هستند. (عکس مستوی موجبه کلی، موجبه جزئی است.)

همه شاگردان کلاس A باهوشند. ← برخی از شاگردان کلاس A باهوش نیستند. (متناقض موجبه کلی، سالبه جزئی است.)

۶۱ - گزینه ۱ رابطه قضیه اول و دوم تضاد است و برای به دست آوردن یک قضیه کلی تنها سور آن را تغییر می‌دهیم. همه بچه‌ها بازیگوش هستند ← هیچ بچه‌ای بازیگوش نیست. رابطه قضیه اول با سوم هم عکس مستوی است. در اینجا تنها موضوع و محمول جابه‌جا شده است و کیف قضیه ثابت است. (موجبه کلی تبدیل می‌شود به موجبه جزئی)

همه بچه‌ها بازیگوش هستند ← بعضی بازیگوش‌ها بچه هستند.

۶۲ - گزینه ۲ عکس مستوی جمله «همه طرفداران ما، رأی‌دهنده به او هستند» می‌شود، «بعضی رأی‌دهنده‌های او، طرفدار حزب ما هستند» نه همه آنها.

۶۳ - گزینه ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: در تضاد، صدق هر دو محال است اما کذب هر دو ممکن است.

گزینه ۲: صدق و کذب هم‌زمان دو طرف محال است.

گزینه ۳: در تداخل، از کذب جزئی می‌توان، کذب کلی را نتیجه گرفت.

۶۴ - گزینه ۳ با استفاده از قضایای ذکرشده یک قیاس را شکل می‌دهیم که این قیاس شکل ۲ می‌باشد:

هر د ب است + هیچ ج ب نیست = هیچ د ج نیست. با توجه به اینکه شرایط انتاج رعایت شده است می‌توان گفت نتیجه این استدلال یعنی قضیه هیچ د ج نیست صحیح است. حال با توجه به این مقدمه سایر گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

گزینه ۱: عکس مستوی نتیجه است و صادق / گزینه ۲: تداخل نتیجه است و صادق زیرا قضیه اصل کلی است و صادق / گزینه ۳: تداخل عکس نقیض نتیجه است و نامشخص زیرا قضیه اصل جزئی است و صادق / گزینه ۴: عکس نقیض گزینه ۱ است و صادق زیرا مشخص شد که گزینه ۱ صادق است.

۶۵ - گزینه ۲ هر الف ب است ← عکس مستوی ← بعضی ب الف است ← نقیض ← هیچ ب الف نیست (گزینه ۲)

۶۶ - گزینه ۲ در تناقض کم و کیف تغییر کرده، در تضاد، کیف قضایای کلیه تغییر می‌کند و در عکس مستوی موجهه جزئی فقط جای موضوع و محمول عوض می‌شود.

۶۷ - گزینه ۳ عکس مستوی موجهه کلیه به صورت موجهه جزئی است: هر الف ب است. ← بعضی ب الف است.

عبارت گزینه ۳ عکس مستوی عبارت صورت سوال است.

۶۸ - گزینه ۴ قضیه اول: عکس مستوی تداخل تحت تضاد قضیه بعضی از دانشجوها، دیپلم ندارند.

↓

پس

کاذب ← تداخل تحت تضاد ← صادق ← عکس مستوی آن هم صادق

قضیه دوم: متداخل قضیه همه جانوران دارای حس هستند. در رابطه تداخل، از صدق قضیه کلی به صدق قضیه جزئی می‌رسیم.

۶۹ - گزینه ۴ مقدمات بیان شده در این گزینه یک قیاس شکل اول اقترانی را تشکیل می‌دهد که دارای شرایط انتاج هم هست. (موجه بودن صفرا و کلی بودن کبرا) و نتیجه خواسته شده از آن حاصل می‌گردد.

۷۰ - گزینه ۲ از آنجا که در یک قیاس اقترانی معتبر، حد وسط در هر دو مقدمه نباید علامت منفی داشته باشد، پس گزینه ۲ نمی‌تواند مقدمه دیگر این استدلال باشد. حد وسط (ب) در هر دو عبارت «هر الف ب است»، «بعضی ب ج نیست»، منفی است.

۷۱ - گزینه ۲ به علت عدم تکرار حد وسط و نبود شرط (یکسان بودن حد وسط)، نمی‌توانیم از این دو مقدمه یک قیاس بسازیم. برای نتیجه‌گیری قیاس به حد وسط نیاز داریم.

(مساوی ب) ← (ب)

۷۲ - گزینه ۳ هر الف ب است بعضی د ب نیست. بعضی د الف نیست.

غلت نادرستی سایر گزینه‌ها:

۱- نتیجه قیاس، قضیه‌ای جزئی است، اما در صورت سؤال نتیجه قضیه کلی است.

۲- حد وسط درست آورده نشده است. حد وسط حرف ب می‌باشد. پس قضیه گزینه ۲ پس حد وسط ندارد.

۴- اگر این قضیه، یکی از قضایا باشد، علامت حد وسط هر دو گزینه منفی می‌شود. پس شرایط اعتبار را دارا نمی‌باشد.

۷۳ - گزینه ۱ باتوجه به نکات زیر می‌توان نتیجه گرفت که قیاس باید به شکل زیر باشد:

۱- اگر یکی از مقدمات، سالبه باشد نتیجه حتماً سالبه است. پس در این قیاس هر دو مقدمه باید موجهه باشد.

۲- حد وسط باید حداقل در یکی از مقدمات، دارای علامت مثبت باشد. چون محمول ما علامت منفی دارد. (موجهه است).

در نتیجه باید سور ما «هر» باشد (مثبت).

قیاس: بعضی ب الف است

هر ب ج است

بعضی الف ج است.

۷۴ - گزینه ۳ هم شرایط معتبر بودن قیاس را دارد و هم قانون معتبر بودن نتیجه در آن رعایت شده است.

۷۵ - گزینه ۳ قانون نتیجه قیاس در آن رعایت شده است و همه شرایط معتبر بودن قیاس را نیز دارد.

۷۶ - گزینه ۴ در قیاس اقترانی اگر سور قضیه کلی باشد موضوع علامت مثبت + می‌گیرد و اگر سور جزئی باشد علامت موضوع منفی - است. و چنانچه کیف قضیه سالبه باشد، محمول مثبت + است و بالعکس اگر کیف قضیه موجهه باشد، علامت محمول منفی - است. در قضیه شخصیه موضوع علامتش همیشه مثبت + است. درباره محمول هم همان قاعده قضایای محصوره را به کار می‌بریم.

در گزینه ۴ علامت موضوع و محمول مثبت + است. در گزینه ۱، + - در گزینه ۲ - + و در گزینه ۳ + - است.

۷۷ - گزینه ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «وضع تالی (مغالطه)

گزینه ۳: محمول نتیجه علامت مثبت دارد اما در مقدمات علامت منفی دارد.

گزینه ۴: رفع مقدمه (مغالطه)

۷۸ - گزینه ۱ مقدمه اول باید جزئی باشد زیرا نتیجه جزئی است و مقدمه دوم کلی، پس قیاس به یک جزئی نیاز دارد تا نتیجه جزئی دهد.

۷۹ - گزینه ۴ قضیه به کار رفته در صورت سؤال، منفصل حقیقی است و با تشکیل یک قیاس انفصالی حقیقی می‌توان گزینه ۴ را نتیجه گرفت.

۸۰ - گزینه ۴ قضیه‌ای که در صورت سؤال ذکر شده، شرطی منفصل مانع‌الجمع است که با تشکیل یک قیاس انفصالی مانع‌الجمع از آن و به دست آوردن نتیجه، می‌توان گزینه ۴ را حاصل کرد.

۸۱ - گزینه ۴ $A = \text{سالبه کلیه } B = \text{موجهه کلیه } C = \text{موجهه جزئی } D = \text{سالبه جزئی}$

جمع A و D در صدق امکان پذیر (اگر کلی صادق باشد، جزئی هم صادق است). (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

رابطه C و B تداخل تحت تضاد (اگر یکی صادق باشد، دیگری هم صادق است). (رد گزینه ۲) این قسمت جزو جزئیات است.

۸۲ - گزینه ۳ از علامت جاندار بودن تنفس کردن است، پس هر موجودی که تنفس نکند غیرجاندار است. در نتیجه، گزاره منفصل حقیقی است.

منفصل حقیقی، قضیه‌ای که قابل جمع در صدق و قابل جمع در کذب نیستند. یعنی موجود حتماً یا جاندار است یا تنفس نمی‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) جسم می‌تواند رسانا نباشد و غیر فلز هم باشد.

(۲) قضیه می‌تواند حملی نباشد و یا منفصل حقیقی هم نباشد.

۴) شکل می‌تواند چهار ضلعی یا مربع نباشد، مثلاً مثلث باشد.

۸۳ - گزینه ۳ گزینه‌های «۱، ۲ و ۴» منفصله مانعة الرفع است. آب هم رسانا است هم غیر فلز. ماه می‌تواند هم به دور خورشید بگردد هم به دور زمین. دارای احساس منظور حواس‌های چندگانه مانند شنوایی، بویایی و ... است. گل‌ها هم جاندار هستند یعنی موجود زنده هستند هم دارای حواس نیستند. قضیه نمی‌تواند هم منفصل حقیقی باشد هم حملی (مانعة الجمع) اما می‌تواند هیچ کدام نباشد، مثلاً شرطی مانعة الرفع باشد.

۸۴ - گزینه ۳ در این سؤال با جمله قیاس استثنایی اتصالی سروکار داریم که با توجه به وضع مقدم (هوا ماده است)، می‌توان وضع تالی (هوا وزن دارد) را از جمله نتیجه گرفت.

۸۵ - گزینه ۴ در این گزینه مغالطه وضع تالی وجود دارد. از حالت وضع تالی نمی‌توان نتیجه صحیحی به دست آورد.

هر حیوانی که وحشی و گوشت‌خوار نباشد $\Leftarrow$ مقدم

علف‌خوار است $\Leftarrow$ تالی

این حیوان برگ درختان را می‌خورد، یعنی علف‌خوار است $\Leftarrow$ وضع تالی

۸۶ - گزینه ۲ عواطف و احساسات نقش مهمی در زندگی ما دارند. بدین جهت، احساسات ما می‌توانند در تصمیم‌گیری‌های غلط و خطاهای ذهن ما نیز تأثیر داشته باشند. یکی از این احساسات، حس ترحم و دلسوزی است. تصور کنید فردی سودجو که وضع مالی خوبی دارد، با لباسی مندرس به شما می‌گوید: چند روز است چیزی نخورده‌ام؛ دختر دم بخت دارم؛ لطفاً به من کمک کنید! در صورتی که بدون ذکر دلایل معتبر از احساسات افراد سوءاستفاده شود، آن را «مغالطه توسل به احساسات» می‌نامند.

۸۷ - گزینه ۱ با وجود اینکه محتوای قضیه کبرا نادرست است اما اشکالی در صورت استدلال پیدا نمی‌شود زیرا هم حد وسط به درستی آمده و هم شرایط انتاج رعایت شده است، اما در گزینه ۲ حد وسط به درستی تکرار نشده است و در گزینه‌های ۳ و ۴ شرایط انتاج رعایت نشده است.

پاسخنامه کلیدی

۱ - ۴	۱۴ - ۲	۲۷ - ۴	۴۰ - ۱	۵۳ - ۲	۶۶ - ۲	۷۹ - ۴
۲ - ۲	۱۵ - ۴	۲۸ - ۴	۴۱ - ۴	۵۴ - ۳	۶۷ - ۳	۸۰ - ۴
۳ - ۲	۱۶ - ۱	۲۹ - ۴	۴۲ - ۴	۵۵ - ۴	۶۸ - ۴	۸۱ - ۴
۴ - ۱	۱۷ - ۴	۳۰ - ۲	۴۳ - ۲	۵۶ - ۴	۶۹ - ۴	۸۲ - ۳
۵ - ۱	۱۸ - ۳	۳۱ - ۲	۴۴ - ۴	۵۷ - ۳	۷۰ - ۲	۸۳ - ۳
۶ - ۳	۱۹ - ۴	۳۲ - ۳	۴۵ - ۲	۵۸ - ۲	۷۱ - ۲	۸۴ - ۳
۷ - ۲	۲۰ - ۲	۳۳ - ۱	۴۶ - ۳	۵۹ - ۲	۷۲ - ۳	۸۵ - ۴
۸ - ۳	۲۱ - ۳	۳۴ - ۲	۴۷ - ۱	۶۰ - ۴	۷۳ - ۱	۸۶ - ۲
۹ - ۱	۲۲ - ۱	۳۵ - ۱	۴۸ - ۲	۶۱ - ۱	۷۴ - ۳	۸۷ - ۱
۱۰ - ۱	۲۳ - ۱	۳۶ - ۱	۴۹ - ۴	۶۲ - ۲	۷۵ - ۳	
۱۱ - ۴	۲۴ - ۲	۳۷ - ۱	۵۰ - ۴	۶۳ - ۴	۷۶ - ۴	
۱۲ - ۴	۲۵ - ۱	۳۸ - ۱	۵۱ - ۳	۶۴ - ۳	۷۷ - ۲	
۱۳ - ۳	۲۶ - ۴	۳۹ - ۴	۵۲ - ۱	۶۵ - ۲	۷۸ - ۱	